

Průběžná zpráva o předsudečném násilí

1. 4. – 30. 6. 2020

In IUSTITIA, o.p.s.

Shrnutí

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

In IUSTITIA zjistila v druhém kvartálu roku 2020 celkem **21 předsudečných incidentů**, které se staly na území ČR.

Terčem předsudečného násilí se znovu stávali lidé především z důvodu **národnosti či etnicity a politického přesvědčení**. Podobně jako v předchozím kvartálu byl zaznamenán výskyt vyššího počtu útoků motivovaných **zdravotním stavem (nákaza COVID-19)**.

Mezi ohroženými skupinami zůstávají **Romové** (6 incidentů). Dále se k nim přidali lidé považovaní za nakažené COVID-19.

Předsudečné násilí bylo zaznamenáno především **ve veřejném prostoru velkých měst a na internetu**. K útokům docházelo převážně v Praze.

Právní vývoj

Červnová novelizace trestního řádu posiluje postavení obětí také předsudečných trestných činů. Týká se to rozšiřování právní pomoci poškozeným, včetně posílení možnosti fakticky se domoci přiznané nemajetkové újmy či jiné škody, která jim byla trestným činem způsobena.

Současně novelizace trestního řádu zavedla novou úpravu dohody o vině a trestu, v jejímž důsledku by bylo možné její uplatnění také v případě zvláště závažných zločinů. Jaké dopady to bude mít na oběti, zůstává otázkou.

Stažen byl návrh zabývající se komerčním šířením propagandistických předmětů nacismu a podobných hnutí, a to z důvodu příliš přísné trestní sazby.

Ústavní soud odmítl stížnost Adama B. Bartoše s odůvodněním, že prokazování důkazů před Městským soudem v Praze považuje za v pořádku a že svoboda projevu musí respektovat čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Ústavní soud rovněž odmítl stížnost stěžovatelky K. G. R. s tím, že mu nepřísluší z podnětu poškozeného přezkoumávat samotné rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení. Stěžovatelka argumentovala omezením práva účastnit se trestního řízení a nenaplněním legitimních očekávání vzhledem k existujícím právním normám i aktuální judikatuře.

Evropský soud pro lidská práva vydal dvě rozhodnutí, které se týkají postihování předsudečných trestných činů a v nichž potvrdil oprávněnost postupu orgánů činných v trestním řízení proti nenávistným projevům na sociálních sítích.

Společenské ovzduší

Někteří politici se připojili k celosvětové kampani proti rasismu Black Lives Matter, prezident Zeman kampaň odmítl jako „rasistickou“.

Nenávistný obsah na internetu lze konečně hlásit prostřednictvím Portálu občana.

Policie zasahovala v nakladatelství Naše vojsko kvůli vydávání kalendáře s nacisty a válečnými zločinci, Ministerstvo vnitra i pražský magistrát vypověděly nakladatelství smlouvy o pronájmu.

Českým internetem se šířily dezinformace ohledně koronaviru a mezi lidmi se výrazně proměnilo vnímání ústenek jako opatření proti šíření epidemie.

OBSAH

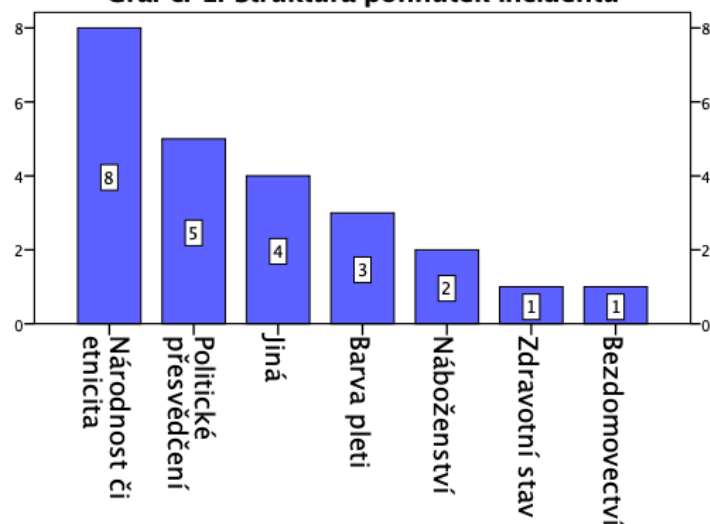
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY PŘEDSUDEČNÝCH INCIDENTŮ	4
POHNUTKA PACHATELŮ	4
FORMA ÚTOKU A ZPŮSOBENÉ ŠKODY	5
LOKALITA A KRAJ INCIDENTŮ	6
VÝZNAMNÉ ZAZNAMENANÉ PŘÍPADY	8
NAPADENÍ ROMSKÉHO AKTIVISTY	8
ÚTOK NA VÝZDOBU KAPLE	8
SENIORŮ A NÁKAZA COVID-19	8
PRÁVNÍ ÚPRAVA	9
LEGISLATIVNÍ VÝVOJ	9
JUDIKATURA	10
SPOLEČENSKÉ OVZDUŠÍ	14
POLITICKÁ REPREZENTACE	14
MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA	15
KRAJNÍ PRAVICE	16
BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY	18
MÉDIA A KULTURA	19
VEŘEJNOST	21
POZNÁMKY K METODOLOGICKÝM CHARAKTERISTIKÁM TÉTO ZPRÁVY	24

Základní charakteristiky předsudečných incidentů

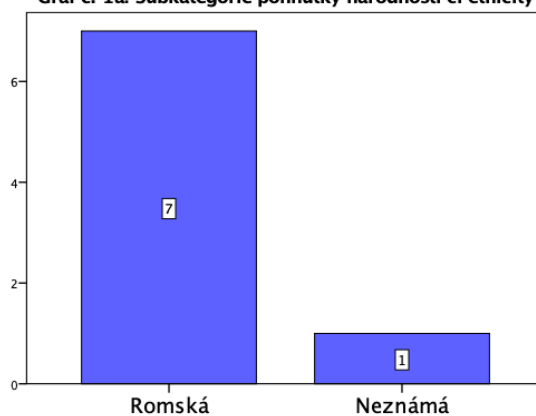
Pohnutka pachatelů

Nejvíce případů v kategorii pohnutky pachatelů bylo motivováno národností či etnicitou (8 případů). Dále se relativně často objevila pohnutka politického přesvědčení (5 případů) a jiná pohnutka (4 případy), která v tomto může být ve třech případech specifikována jako motivovaná zdravotní stavem, respektive nákazou COVID-19. Tři případy byly identifikovány v kategorii barvy pleti a dva v kategorii náboženství. Po jednom případě bylo zaregistrováno v kategoriích zdravotního stavu a bezdomovectví. Co se týče národnosti a etnicity, v sedmi případech ji lze specifikovat jako předsudečnost proti Romům a v jednom případě zůstala zatím nespecifikována. Náboženství se v jednom případě týkalo islámu a v dalším křesťanství.

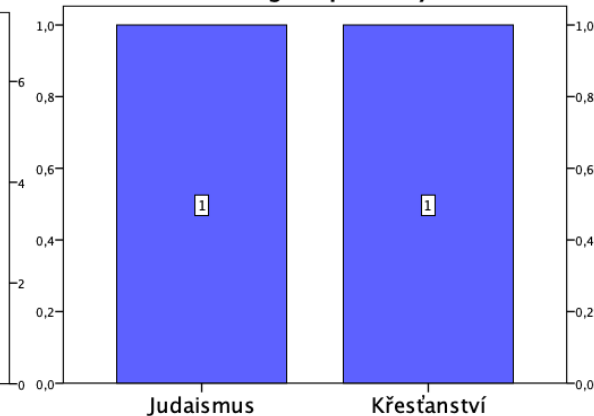
Graf č. 1: Struktura pohnutek incidentů

Graf č. 1a: Subkategorie pohnutky národnosti či etnicity

Graf č. 1b: Subkategorie pohnutky náboženství

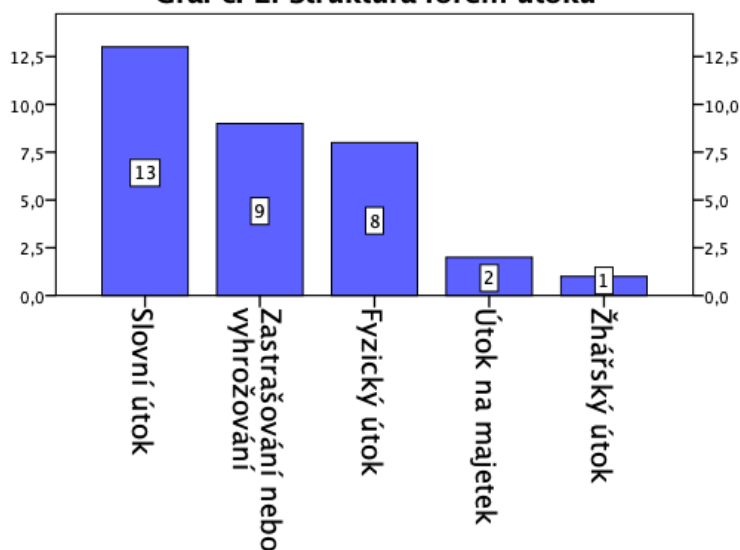

Forma útoku a způsobené škody

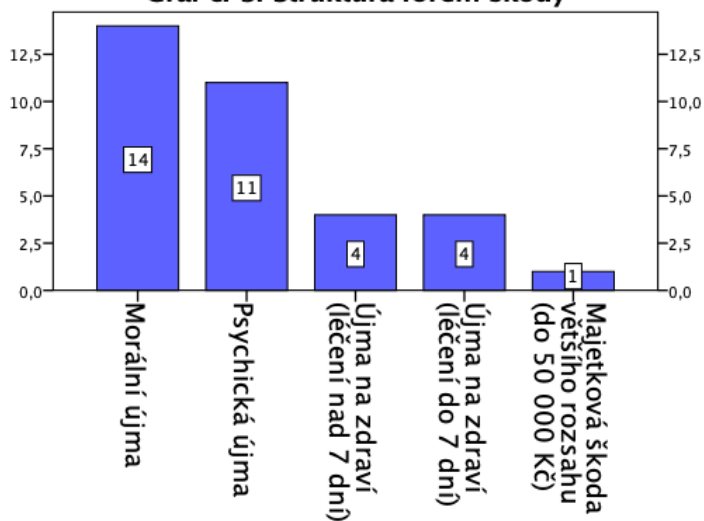
Nejčastější formou byl ve vymezeném období slovní útok (13 případů). Na pomyslném druhém místě se umístilo zastrašování nebo vyhrožování (8 případů). Dále se relativně často objevoval fyzický útok (8 případů) a útok na majetek (2 případy). V jednom případě jsme zaznamenali žhářský útok.

Formám útoku částečně odpovídají i způsobené škody. Nejčastěji se objevovala morální újma (14 případů) a psychická újma (11 případů). Osmkrát byla zaregistrována újma na zdraví a jednou majetková škoda většího rozsahu, a to do 5 000 Kč.

Graf č. 2: Struktura forem útoku

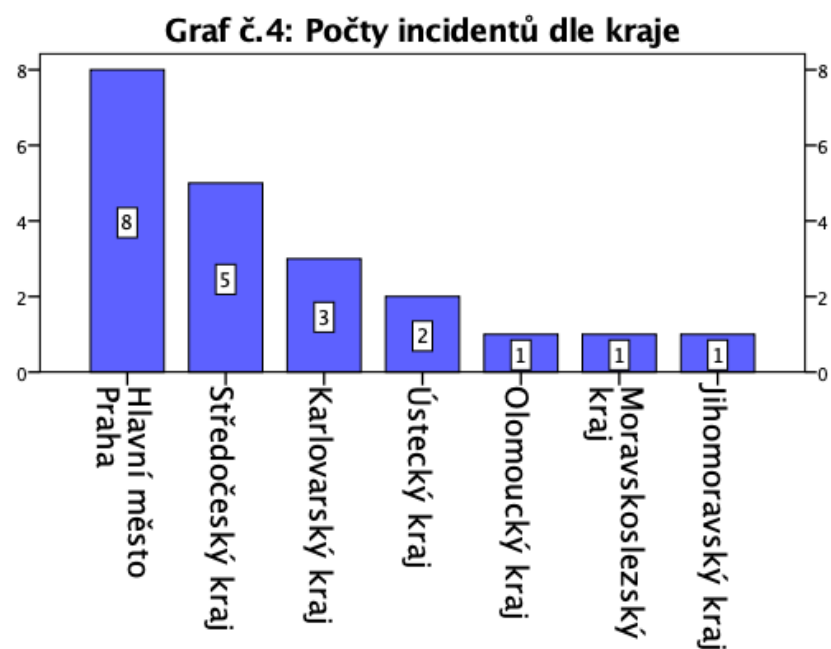
Graf č. 3: Struktura forem škody

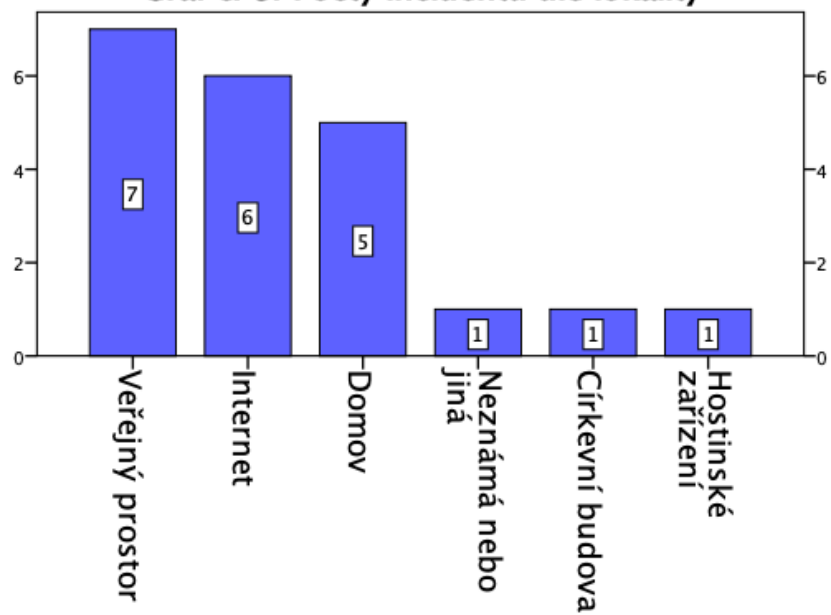
Lokalita a kraj incidentů

Prostorové rozmístění předsudečných incidentů je nerovnoměrné. Na úrovni krajů bylo nejvíce útoků spácháno v hlavním městě Praze (8 incidentů). Na území Středočeského kraje bylo zjištěno pět incidentů. Tři incidenty se odehrály v Karlovarském kraji. Po dvou incidentech bylo zaznamenáno v kraji Ústeckém a po jednom v kraji Olomouckém, Moravskoslezském a Jihomoravském.

Při pohledu na bližší charakteristiky prostředí, kde se incidenty odehrály, je rovněž patrná jistá rozmanitost. Relativně nejvíce útoků se stalo ve veřejném prostoru (7 incidentů). Následuje internet (6 incidentů) a domov (5 incidentů). Jeden incident se vyskytl v církevní budově, hostinském zařízení a v jiné nebo zatím neznámé lokalitě.

Graf č. 5: Počty incidentů dle lokality

Významné zaznamenané případy

Napadení romského aktivisty

Romský aktivista byl napaden skupinou mužů na ulici v místě svého bydliště. Útočníci vyšli z nedaleké hospody, a když viděli staršího Roma v tričku Pirátské strany, jeden z nich zareagoval slovy: „Ty vole Cikán a v tričku Pirátů, to je úlet, zasraní Piráti!“ Načež ho jeden z útočníků chytil a ostatní jej bili do obličeje, mimo jiné mu zlomili zub. Poté muže z trika Pirátské strany vysvlékli a roztrhali jej.

Útok na výzdobu kaple

Neznámý pachatel poškodil výzdobu kaple, včetně bílého plátna. Polita byla rudou barvou a byly na ni nalepeny pentagram, střep zrcadla a další předměty. Později se ve výklenku kaple objevilo vyprané plátno, některé předměty byly odstraněny a na místě byl zanechán anonymní vzkaz, z něž vyplývá, že kapli zaneřádila skupina lidí, kteří se svým jednáním protestovali proti zneužívání chlapců v církvi.

Senioři a nákaza COVID-19

Mezi nejohroženější skupiny v době šíření nákazy virem COVID-19 patří senioři. V Praze se nákaza rozšířila mezi obyvatele domova pro seniory, někteří nakažení byli převezeni do lázní v malém středočeském městě. Někteří místní tím byli pobouřeni. O převozu seniorů mluvili nejen mezi sebou, ale také na sociálních sítích. Část diskutujících se uchýlovala k výhrůzkám. Například vyhrožovali rozbitím oken dlažebními kostkami.

Právní úprava

Legislativní vývoj

Dne 19. června 2020 Poslanecká sněmovna schválila vládní novelu trestního zákoníku, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některých dalších zákonů, která by mohla mít dopad také na řízení o předsudečné trestné činnosti. Jedná se o sněmovní tisk č. 453, do něhož byly v průběhu legislativního procesu na doporučení ústavně-právního výboru promítnuty i změny obsažené původně v jiném poslaneckém návrhu – sněmovním tisku č. 466, který zejména zvyšuje jednotlivé hranice škody stanovené v trestním zákoníku, a některé majetkové delikty, které by doposud byly posuzovány jako trestné činy, by tak nově měly být řešeny pouze v rámci přestupkového řízení.

Ze změn, které se v případě následného schválení daného legislativního návrhu Senátem mohou dotknout také osob poškozených spáchaným předsudečným trestným činem, je třeba zmínit zejména změny týkající se nákladů zmocněnce. V ustanovení § 51a trestního řádu má nově přibýt odstavec 7, který stanoví: *„Náklady vzniklé přibráním zmocněnce poškozeného, který má nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu, hradí stát.“* Doposud přitom stát hradil pouze náklady vzniklé přibráním ustanoveného (nikoli poškozeným zvoleného) zmocněnce, který měl nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu. Tato změna tak může v praxi znamenat rozšíření právní pomoci poskytované poškozeným, včetně zvláště zranitelných obětí.

Další změnou, jež může mít dopad na trestní řízení o předsudečných trestných činech, je nová úprava dohody o vině a trestu. Její sjednání by nově mělo být možné také v případě zvláště závažných zločinů, mezi něž patří i nejzávažnější násilná trestná činnost s předsudečnými pohnutkami, jako je vražda podle § 140 odst. 1, odst. 3 písm. g) nebo § 140 odst. 2, odst. 3 písm. g) trestního zákoníku či těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. f) trestního zákoníku. Předkladatelé návrhu si od novely slibují častější využívání tohoto právního institutu.¹ Jaké bude mít tato změna dopady na poškozené, je otázkou.

¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č.

Efektivnějšímu uplatnění nároků poškozených má napomoci také změna § 46 trestního řádu, podle nějž by orgány činné v trestním řízení měly nově v rámci poučení v přípravném řízení upozornit poškozeného na to, že ve věci může být vydán trestní příkaz a že v takovém případě je možné uplatnit nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení nejpozději do doby vydání trestního příkazu.

Na co se však navrhovaná vládní novela trestněprávních předpisů zaměřuje zejména, je snaha o vytvoření podmínek pro častější ukládání peněžitých trestů. To je zřejmé z důvodové zprávy, která stanoví: „*Cílem předkládaného návrhu zákona je na základě vyhodnocení poznatků praxe přijmout taková legislativní opatření, která zvýší počet ukládaných peněžitých trestů, a to ať již jako trestů samostatných či ukládaných vedle jiného trestu.*“² V této souvislosti je vhodné připomenout existenci zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení, který umožňuje poškozeným v trestním řízení domáhat se majetkového nároku z výnosu majetkové trestní sankce u Ministerstva spravedlnosti. Pokud by byly na základě novely trestního zákoníku častěji ukládány peněžitě tresty, rozšířil by se okruh poškozených, kteří by měli podle zákona č. 59/2017 Sb. možnost fakticky se domoci přiznané nemajetkové újmy či jiné škody, která jim byla trestným činem způsobena. Potenciálně se tedy může jednat o další krok, který je způsobilý zlepšit postavení poškozených.

Naopak krátce před hlasováním v Poslanecké sněmovně byl stažen návrh zabývající se komerčním šířením propagandistických předmětů nacismu a podobných hnutí. Takové šíření mělo být potrestáno trestem odnětí svobody s horní hranicí osmi let. Tento návrh byl reakcí na prodej předmětů zobrazujících portréty představitelů nacistické třetí říše. Nyní by mělo dojít k jeho úpravě, zejména ohledně navrhované trestní sazby, jež byla odborníky shledána jako nepřiměřeně vysoká, a k následnému vtělení do další novely trestního zákoníku.³

Judikatura

Usnesení Ústavního soudu III. ÚS 3707/19 ze dne 28. 4. 2020

418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=466&CT1=0>.

² Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=453&CT1=0>.

³ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/soudy-budou-moci-casteji-ukladat-penezite-tresty-misto-vezeni/1904203>.

Ústavní soud odmítl stížnost Adama B. Bartoše, v níž se stěžovatel domáhal zrušení rozsudku, jímž byl odsouzen za několik předsudečných trestných činů v souvislosti se svou antisemitskou aktivitou na sociálních sítích, veřejných vystoupeních a svou publikační činností s nenávisťným obsahem. Stěžovatel namítal, že soudy neprovedly jím navrhovaný důkaz – nepřečetly sedm jeho knižních publikací – a uzavřel, že není-li společnost schopna tolerovat provokativní politické názory, není hodna se nazývat demokratickou. Ústavní soud uvedl, že postup Městského soudu v Praze, kdy tento provedl důkaz demonstrací předmětných publikací, považuje za ústavně souladný a dále se vyjádřil k namítanému porušení svobody projevu. V této souvislosti Ústavní soud s poukazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) uvedl, že svoboda projevu není absolutní povahy, nýbrž podléhá výjimkám stanoveným v čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ústavní soud dospěl k závěru, že stěžovatelovo jednání lze podřadit právě pod tyto výjimky a je třeba jej potírat, včetně aplikování norem trestního práva.

Usnesení Ústavního soudu II. ÚS 221/20 ze dne 11. 5. 2020

Ústavní soud vydal nepříliš šťastné usnesení, v němž odmítl stížnost stěžovatelky K. G. R., která se domáhala toho, aby soud vyslovil, že usnesením okresního soudu došlo k porušení jejího práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života. Daným usnesením byla trestní věc, v níž stěžovatelka vystupovala v postavení poškozené, postoupena správnímu orgánu k projednání přestupku. Ve věci šlo konkrétně o předsudečný projev na Facebooku obsahující výhrůžku smrti, který jeho autor napsal k upravené fotografii poškozené sdílené v jedné ze skupin na této sociální síti.

Stěžovatelka ve stížnosti uvedla, že její participativní práva, tedy možnost účastnit se trestního řízení, ve věci se vyjádřit a zprostředkovat soudu zásah do svého osobního a rodinného života, byla naplněna ryze formálně a že její legitimní očekávání, jakož i legitimní očekávání osob v podobné situaci, nebylo naplněno zcela, a to ani ve vztahu k existujícím právním normám, ani ve vztahu k aktuální judikatuře. Ústavní soud však stížnost odmítl s tím, že mu nepřísluší z podnětu poškozeného přezkoumávat samotné rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, například pokud jde o materiální důvody (opodstatněnost) a důvodnost zahájení či naopak nezahájení trestního stíhání. Máme za to, že dané usnesení není správné a že soud v něm rezignoval na potřebnou ochranu práv poškozených. Současně je rozhodnutí soudu velmi kontrastní s

rozhodovací praxí ESLP, který obdobné útoky v online prostoru řešil ve věci Beizaras a Levickas proti Litvě, viz níže.

Rozsudek ESLP ve věci Beizaras a Levickas proti Litvě, č. 41288/15 ze dne 14. 5. 2020

Případ se týká dvou litevských mužů, kteří na Facebooku oznámili svůj homosexuální vztah prostřednictvím fotografie, na níž si dávají polibek. Pod příspěvkem se objevilo přes 800 komentářů, z nichž většina byla předsudečné povahy a v některých případech obsahovala i výhrůžky smrtí. Stěžovatelé se rozhodli podat trestní oznámení na autory 31 z těchto komentářů, ovšem státní zástupce nezahájil trestní stíhání ani v jednom případě. Stěžovatelé se nedomohli spravedlnosti ani u vnitrostátních soudů, a tak se prostřednictvím neziskové organizace obrátili na ESLP. Rozporovali zde argumentaci vnitrostátních úřadů, které stanovily zaprvé, že nenávistné příspěvky nemohou být považovány za vážné výhrůžky, protože zde chyběl prvek soustavnosti, kdy většina komentujících zveřejnila pouze jeden příspěvek, a zadruhé, že zveřejněná fotografie dvou líbajících se mužů, na níž jeden má navíc na krku křesťanský kříž, byla excentrická a stěžovatelé se nemohou divit, že vyvolali negativní reakce, zejména v případě, kdy fotografii na Facebooku zveřejnili i neznámým lidem.

ESLP se s argumentací litevských orgánů neztotožnil. V prvním případě uzavřel, že litevský právní řád ani dosavadní judikatura nestanoví žádný požadavek na soustavnost předsudečných příspěvků, a ve druhém případě, že jednání litevských úřadů bylo viktimizační a systémově diskriminační z důvodu předpojatosti úřadů vůči sexuální orientaci stěžovatelů a Litva nedostála svému pozitivnímu závazku účinně vyšetřit nenávistné projevy. Litva tak porušila zákaz diskriminace (čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) ve spojení s právem na respektování soukromého a rodinného života (článek 8) a právo na účinné opravné prostředky (článek 13).

Rozsudek ESLP ve věci Lilliendahl proti Islandu, č. 29297/18 ze dne 12. 5. 2020

Tento rozsudek se také zabývá předsudečnými homofobními komentáři, ovšem z druhé strany. Stěžovatel, který v rámci diskuze o rozhodnutí rady města Hafnarfjörður posílit na tamních základních a středních školách výuku o záležitostech týkajících se LGBT komunity zveřejnil příspěvek s následujícím vyjádřením: „Tohle je nechutné. Indoktrinovat děti informacemi o tom, jak se páří úchylové.“ Na základě tohoto komentáře došlo k trestnímu odsouzení stěžovatele k peněžitému trestu 100 000 islandských korun (přibližně 800 eur). S tím stěžovatel nesouhlasil,

protože svůj příspěvek nepovažoval za společensky škodlivý a výše peněžitého trestu podle něj byla nepřiměřená, a tak podal stížnost k ESLP. Soud jeho stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Přestože se ztotožnil s názorem stěžovatele, že daný komentář patřil k méně škodlivým, připomněl také, že islandské trestní právo umožňuje v případě hanobení osob z důvodu sexuální orientace uložit až dvouletý trest odnětí svobody. V tomto ohledu uložení peněžitého trestu není možné považovat za nepřiměřené spáchanému trestnému činu. Význam tohoto rozsudku je možné spatřovat zejména v tom, že ESLP posvětil možnost států stíhat a trestat i méně škodlivé předsudečné projevy, pokud přitom stát nevybočí z mezí zákonnosti, přiměřenosti a nezbytnosti v demokratické společnosti.

Společenské ovzduší

Politická reprezentace

Do boje s „protistátními“ neziskovkami vyrazil předseda KSČM Vojtěch Filip, když spolu s dalšími sedmi poslanci své strany navrhl přerozdělování dotací pouze mezi organizace, které přispívají k plnění cílů státní politiky schválené vládou.⁴

Předseda KDU-ČSL podal trestní oznámení na bývalého politika ODS Petra Paulczyňského, který na svém twitterovém profilu zveřejnil snímek Víta Hassana (bez jeho svolení), na kterém je mladý demonstrant tmavé pleti, a doprovodil ho komentářem: „Pan ředitel v zoo by si měl zkontrolovat klece s primáty.“⁵

Podle Soudního dvora Evropské unie porušilo Česko, Polsko a Maďarsko povinnosti plynoucí z práva EU, když odmítly kvóty na přerozdělování uprchlíků.⁶

Amnesty International kritizuje ve své výroční zprávě diskriminaci Romů, především v oblasti bydlení a vzdělávání. „Je to zkreslený pohled,“ reagoval na zprávu na svém facebookovém profilu ombudsman Stanislav Křeček.⁷ Kritiku odmítlo i Ministerstvo školství.⁸

U příležitosti Mezinárodního dne Romů vydaly místopředsedkyně Evropské komise pro hodnoty a transparentnost Věra Jourová a komisařka pro rovné příležitosti Helena Dalli prohlášení, v němž ocenily přínos Romů evropské společnosti. Odsoudily zároveň nenávistné projevy namířené vůči této evropské menšině.⁹

Někteří politici v souvislosti s celosvětovými protesty proti rasismu, které reagovaly mimo jiné na zabití Afroameričana Georga Floyda při policejním zásahu, připustili, že rasismus je problémem i v české společnosti. V tomto smyslu se vyjádřila například místopředsedkyně sněmovního sociálního výboru Olga Richterová (Piráti), předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová, předseda ODS Petr Fiala nebo ministr zahraničí a místopředseda sociální demokracie Tomáš

⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/seznamzpravy.cz-stat-si-rozvracet-nedame-rekl-komunista-filip-a-navrhl-omezit-podporu-protistatnim-neziskovkam>

⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/jurecka-podal-trestni-oznameni-na-paulczynskeho-ktery-prirovnal-demonstranta-k-primatovi>

⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/soud-eu-odmitanim-uprchlickych-kvot-porusilo-cesko-polsko-a-madarsko-sve-povinnosti>

⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zprava-ai-kritizuje-diskriminaci-romu-v-oblasti-bydleni-i-skolstvi-je-to-zkresleny-pohled-reaguje-ombudsman>

⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministerstvo-odmitlo-kritiku-amnesty-international-za-diskriminaci-romu-ve-skolstvi>

⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/vera-jourova-a-helena-dalli-romove-jako-nejvetsi-evropska-etnicka-mensina-prispeli-k-rozmanitosti-evropy-a-oboahacovali-nase>

Petříček.¹⁰ Prezident Miloš Zeman na schůzce s americkým velvyslancem na konci června prohlásil, že hnutí Black Lives Matter (Na životech černochů záleží) je rasistické, protože záleží na všech životech. Zástupci antirasistického hnutí Black Lives Matter už mnohokrát na podobná nepochopení reagovali vysvětlením, že svým názvem v žádném případě neříkají „na životech bílých nezáleží“, ale že reagují na strukturální rasismus a policejní brutalitu specificky namířenou vůči černochům.¹¹

Místní samospráva

V podzimních krajských volbách postavila Pirátská strana do čela kandidátky Karla Kariku a jako kandidáta na senátora za volební obvod Kolín Cyrila Kokyho. Předseda strany Ivan Bartoš zdůraznil, že s romskými kandidáty neřeší „romskou problematiku“, ale problematiku celé společnosti. Romea.cz upozorňuje na to, že jde o unikátní situaci, kdy za jednu stranu vedou kampaně hned dva Romové.¹²

Agentura pro sociální začleňování vydala seznam doporučení obcím, jak pomoci v době epidemie lidem v nouzi. Doporučila například odpuštění úroků z prodlení, dočasné odpuštění nájmu nebo vytvoření finančního fondu obce pro pomoc osobám v tíživé finanční situaci.¹³

V Jihlavě začali působit čtyři Romové jako asistenti prevence kriminality. Eva Nováková (Piráti, Žijeme Jihlavou) vysvětlila, že cílem projektu bylo zvýšení participace Romů při řešení záležitostí v lokalitě a s nápadem asistentů prevence kriminality přišli samotní členové romské komunity.¹⁴

¹⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/podle-nekterych-politiku-je-rasismus-problemem-i-v-ceske-republice>

¹¹ <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/zeman-oznaci-heslo-black-lives-matter-za-rasisticke-40329307>

¹² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ivan-bartos-ke-kandidature-karla-kariky-a-cyrila-kokyho-za-piraty-neresime-s-romy-tzv-romskou-problematiku-ale-s-romy>

¹³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/agentura-pro-socialni-zaclenovani-doporučuje-obcim-postupy-v-oblasti-bydleni-zvazte-docasne-odpusteni-najmu-zruste>

¹⁴ https://www.idnes.cz/jihlava/zpravy/mestska-policie-asistent-prevence-kriminality-rom-straznik-jihlava-vysocina-bezpecnost.A200512_546956_jihlava-zpravy_mv#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=jihlava&utm_content=main

Krajní pravice

Někdejší člen ČSSD, odpůrce Prague Pride a účastník akcí Sdružení bílého heterosexuálního muže Jaroslav Foldyna vstoupil do poslaneckého klubu SPD. Podle předsedy SPD Tomia Okamury se shodnou na nejzásadnějších prioritách.¹⁵

Odvolací soud rozhodl o tom, že poslanec Jiří Kohoutek z SPD byl lichvářem, jak ho označila bývalá členka hnutí Jindřiška Líbalová. Podle poslance jde o pomluvu, za kterou požadoval dvacetitisícové odškodné. Odvolací soud žalobu pravomocně zamítl s tím, že Kohoutek v minulosti spoluvlastnil firmy, které poskytovaly lidem rychlé půjčky za vysoký úrok.¹⁶

Poslankyni SPD Karlu Maříkovou její kolegové z Poslanecké sněmovny nevydali k trestnímu stíhání. Maříková byla podezřelá z přečinu podněcování k nenávisti a hanobení národa, rasy a etnika kvůli tomu, že na Facebooku přirovnala migranty k invazivním druhům rostlin a zvířat.¹⁷

Realitní makléř Jiří Maria Sieber zveřejnil inzerát na byt, který „není vhodný pro absolventy Harvard university a modely Louis Vuitton,“ což odkazuje k informacím, které si z legrace dávají na svůj facebookový profil někteří Romové. Na inzerát zareagovala Romka Petra Gelbart, absolventka doktorského studia na Harvard University, jež žije s rodinou v New Yorku. Sieber jí v telefonu potvrdil, že takto označuje „cikány“.¹⁸

Bloger Břetislav Olšer byl odsouzen za popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidy k půlročnímu podmíněnému trestu. Na konci roku 2018 zveřejnil na dezinformačním webu Rukojmi.cz článek zpochybňující a zlehčující to, co se dělo v koncentračním táboře pro Romy v Letech u Písku. Podobný článek je zveřejněn i na webu Aeronet.cz, kde je stále dostupný.¹⁹

Na začátku června odsoudil pražský městský soud dva lidi v souvislosti se schvalováním teroristického útoku v novozélandském Christchurchi. Dvouletou podmínku si odnesla Renáta Pelikánová za komentář: „Tak tohle je velký frajer, kéž by nás takových bylo víc, když s těma

¹⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/foldyna-vstoupil-do-poslaneckeho-klubu-spd-ve-vsech-nejzasadnejsich-prioritach-a-cilech-se-shoduje-s-okamurou>

¹⁶ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3123218-byvala-clenka-spd-oznacila-poslanca-hnuti-za-lichvare-byl-jim-rozhodl-odvolaci-soud>

¹⁷ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/karla-marikova-spd-vyrok-migranti-obvineni-policie-poslanecka-snemovna-imunita_2005271851_onz

¹⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mostecky-rasista-sieber-cikanum-byt-nepronajme.romka-s-doktoratem-z-harvardu-ho-ztrapnila.podivejte-se>

¹⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/kvuli-popirani-zverstev-v-tabore-v-letech-u-pisku-dostal-olser-pulrocni-podminku-na-dezinformacnim-serveru-aeronet-je>

sviněma muslimskými vládami nic nedělají a ještě jim ustupují.“²⁰ Tříletý podmíněný trest dostal Václav Klestil, který napsal na Facebook: „Konečně měl někdo koule a ukázal, jak se na Mohamedány musí. Dobrá práce.“²¹

Radek Mansfeld, který hajloval na loňské demonstraci hnutí SPD a byl za to odsouzen k půlroční podmínce a peněžitému trestu 30 000 korun, neuspěl s dovoláním k Nejvyššímu soudu.²²

Začátkem června zasahovala policie v nakladatelství Naše vojsko kvůli vydávání kalendáře s nacisty a válečnými zločinci. Trestní oznámení na nakladatelství podal v květnu předseda Nadačního fondu obětem holocaustu Michal Klíma. Kalendář kritizovali i vyslanci Izraele a Německa.²³ Ministerstvo vnitra proto vypovědělo v květnu smlouvu o nájmu skladu a pražský magistrát ukončil v dubnu smlouvu o pronájmu prostor pro prodejnu nakladatelství.²⁴ Policie už dříve nakladatelství prošetřovala kvůli tričkům a hrnkům s portréty Hitlera nebo Heydricha. Vyšetřovatelé ale tenkrát případ odložili, protože se nepodařilo prokázat, že společnosti šlo o cokoli jiného než o zisk. Klíma proto iniciuje mezi zákonodárci změnu zákona, která by prodej podobných předmětů explicitně označovala jako formu propagace nacismu.²⁵

V červnu zasahovala i Národní centrála proti organizovanému zločinu v Brně a dalších místech spojených s nakladatelstvím Guidemedia, které vydalo například antisemitskou knihu Jedovatá houba nebo projevy Adolfa Hitlera. Lidé z nakladatelství jsou podezřelí z podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka a zpochybňování a ospravedlňování genocidy.²⁶

Plzeňský okresní soud potrestal za propagaci nacistické ideologie Jaroslava Hegnera ročním podmíněným trestem odnětí svobody a peněžitým trestem ve výši padesáti tisíc korun. Hegner

²⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/soud-ulozil-zene-za-schvalovani-utoku-na-novem-zelandu-podminku>

²¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/konecne-mel-nekdo-koule-a-ukazal-jak-se-na-mohamedany-musi.dobra-prace-schvaloval-na-facebooku-muz-teroristicky-utok-v>

²² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nejvyssi-soud-potvrdil-podminku-za-hajlovani-na-demonstraci-spd-tomia-okamury>

²³ <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/policie-zasahuje-v-knihkupectvi-nase-vojsko-40327002>

²⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/kauza-nacisticke-ho-kalendare-vnitro-i-praha-vypovedely-smlouvy-o-najmu-nakladatelstvi-chysta-se-dalsi-trestni-oznameni>

²⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nakladatelstvi-nase-vojsko-celi-opet-trestnimu-oznameni-tentokrat-kvuli-kalendari-s-nacisty.hrnecky-s-hitlerem-v-minulosti>

²⁶ <https://denikn.cz/376832/policie-zasahuje-proti-antisemitskemu-nakladatelstvi-guidemedia-vydalo-i-knihu-pro-deti-ktera-varuje-pred-zidy/?ref=tit>

v září 2018 umístil u Boleveckého rybníka v Plzni vlajku s hákovým křížem a na sobě měl oblečení se symbolikou Ku-klux-klanu.²⁷

Předseda krajně pravicové Národní demokracie Adam B. Bartoš neuspěl se stížností u Ústavního soudu. Nelíbilo se mu, že dostal dvouletý podmíněný trest za vydávání protižidovských knih, článků a komentářů.²⁸

Mládežnická organizace Dělnické strany sociální spravedlnosti použila pro nábor nových členů plakát s grafikou nacistické propagandy z roku 1936.²⁹

Bezpečnostní složky

Soud se začal zabývat odškodněním někdejšího předsedy pražské muslimské obce Vladimíra Sáňky za stíhání po zásahu v pražské mešitě v roce 2014. Sáňka byl obviněn z podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka kvůli vydání knihy Základy tauhídu – islámský koncept boha od Bilala Philipse. V květnu 2018 byl Sáňka osvobozen a policii vyčítá nepřiměřenou razii, dvanáctihodinovou domovní prohlídku i únik jména v přípravném řízení do médií, kvůli čemuž čelil výhrůzkám.³⁰

Nenávistný obsah na internetu mohou lidé hlásit policii přes webový Portál občana. Oznamovatel se ale musí na webu registrovat a jeho účet musí být propojen s registrem obyvatel. Portál občana tuhle možnost začal nabízet už v únoru letošního roku. Téměř nikdo o ní ale nevěděl, protože Ministerstvo vnitra o novince veřejně neinformovalo.³¹ Dříve bylo možné hlásit nenávistné příspěvky na internetu přes webový formulář na stránkách policie. Provoz webu byl ale přerušen 24. května 2018 a až do února 2020 nebyl ničím nahrazen. Policie zájemce pouze odkazovala na web www.stoponline.cz, jehož provozovatelé však nebyli schopni podněty policii předávat a pouze obecně doporučovali podat klasické trestní oznámení. V době, kdy obrovským způsobem narůstal počet nejen předsudečných incidentů v online prostoru, česká policie neumožňovala

²⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/idnes.cz-plzensky-soud-potrestal-muze-za-propagaci-nacismu-dostal-podminku>

²⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/bartos-opet-neuspel-za-protizidovske-texty-potvrdil-us-podminku>

²⁹ <https://www.forum24.cz/delnicka-mladez-je-tak-vlastenecka-ze-k-naboru-pouzila-plakat-s-mladym-nacistou/>

³⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/soud-zacal-resit-odskodne-za-stihani-v-kauze-islamske-knihy-vladimir-sanka-se-po-statu-domaha-pres-9-9-milionu-korun>

³¹ <https://denikn.cz/377633/podavat-trestni-oznameni-na-nenavist-na-sitich-lze-uz-i-online-novinku-temer-nikdo-nevyuziva/>

obětem a svědkům tento typ kriminality jednoduše oznamovat. Ani Portál občana není ideálním řešením – už jen proto, že podněty nelze oznamovat anonymně.³²

Média a kultura

Pražské Švandovo divadlo umístilo na svou budovu nápis Black Lives Matter, čímž se připojilo k celosvětovému antirasistickému hnutí. Zaměstnanci divadla poté čelili velkému množství anonymních vzkazů a výhrůžek. „Byl jsem připraven na to, že někomu to může přijít patetické, příliš angažované. Takže jsem v reakcích čekal spíše ironii. Míra agresivity reakcí mne překvapila,“ uvedl ředitel divadla Daniel Hrbek.³³

Časopis Reflex zareagoval na antirasistické hnutí obálkou časopisu s podobiznou černošského Hitlera³⁴, čímž redakce vyjádřila nepochopení všeho, co s hnutím Black Lives Matter souvisí.

Českým internetem se šířily dezinformace o koronaviru. Podle analýzy Semantic Visions se tématu české dezinformační weby začaly věnovat už v únoru a citovaly „experty“ zmiňované na ruských a amerických dezinformačních webech. Mezi nejčastější konspirační teorie patřila informace, že virus je americkou zbraní nebo produktem čínské laboratoře. Objevila se i informace, že média veřejné služby situaci záměrně zveličují, aby odvedla pozornost od blížící se migrační krize.³⁵ Dezinformace v souvislosti s koronavirovou epidemií začalo vyvracet i Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám Ministerstva vnitra.³⁶

Pražský městský soud rozhodl, že se časopis Reflex musí omluvit předsedovi SPD Tomiu Okamurovi za to, že o něm psal jako o poradci bývalého premiéra Jiřího Paroubka a majiteli zkrachovalé cestovky pro plyšáky. Soud ale zároveň zamítl Okamurův požadavek na odškodné a zákaz používání pojmenování Pitomio.³⁷

³² <https://www.policie.cz/clanek/ukonceni-provozu-hotline.aspx>

³³ https://www.lidovky.cz/kultura/napis-black-lives-matter-na-svandove-divadle-tolik-projevu-rasove-nenavisti-j sme-necekali-rika-jeho.A200615_164639 In kultura_jto?

³⁴ <https://refresher.cz/85710-Tydenik-Reflex-vydal-obalku-s-cernoskym-Hitlerem-Kontroverzni-montaz-vyvolala-vlnu-nastvanych-reakci?gdpr-accept=1>

³⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dezinformace-o-viru-se-podle-analyzy-sirily-nejprve-z-ruskeho-serveru>

³⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/centrum-vnitra-vyraci-nejcastejsi-dezinformace-o-koronaviru>

³⁷ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/slovo-pitomio-soud-nezakazal-reflex-se-ale-ma-omluvit/r~9b58a58eb15811ea8b230cc47ab5f122/>

Oslavy Mezinárodního dne Romů proběhly kvůli epidemii koronaviru pouze online. Ara Art uspořádala galavečer Z obýváku do obýváku.³⁸ Také každoroční květnový pietní akt v Letech u Písku se letos musel uskutečnit bez přítomnosti veřejnosti. Romea TV však událost živě přenášela prostřednictvím internetu.³⁹

V Brně se opět uskutečnil festival Ghettofest v oblasti ulic Cejl a Bratislavská. Pořadatelé sice museli přijmout řadu hygienických opatření kvůli prevenci nákazy koronavirem, přesto nabídli bohatý kulturní program.⁴⁰

16. května si Romové připomněli Den romského odboje. Významný den upomíná na vzpouru vězňů tzv. cikánského rodinného tábora v Osvětimi. Romský odboj je spojen především se jménem Josefa Serinka, přezdívaného Černý partyzán, kterému se podařilo uprchnout z tábora v Letech u Písku.⁴¹

Iniciativa Češi pomáhají uspořádala na konci června spolu s organizací Amaria benefiční romskou zábavu v Táboře. Výtěžek z akce putoval na pomoc dětem v řeckých uprchlických táborech.⁴²

Brněnské divadlo Husa na provázku uvedlo divadelní představení Gádžové jdou do nebe, na kterém se podíleli i romští herci a performeři.⁴³

Památník v Letech u Písku vytvoří Atelier Terra Florida a Atelier Světlík. Úspěšný návrh má symbolickou podobu lesa. Muzeum by se mělo otevřít veřejnosti v roce 2023.⁴⁴

Ocenění Best Film of 2020 na soutěži 48 Hour Film Project Brno získal film Julie, který natočil romský tým Miri Fajta pod vedením Robina Strii. Film vznikl v souladu s pravidly soutěže za 48 hodin podle vylosovaného zadání a bude Brno reprezentovat na celosvětovém festivalu Filmopalooza 2021.⁴⁵

³⁸ <http://www.romea.cz/cz/kultura/oslavy-mezinarodni-dne-romu-2020-probehnou-na-internetu.ara-art-porada-galavecer-z-obyvaku-do-obyvaku>

³⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/tradicni-pietni-akt-v-letech-u-pisku-se-zitra-uskutecni-bez-pritomnosti-verejnosti.primy-prenos-odvysila-romea-tv>

⁴⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/brnensky-festival-ghettofest-se-letos-uskutecni-probehne-27.cervna>

⁴¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romove-si-pripominaji-den-romskeho-odboje>

⁴² <http://www.romea.cz/cz/kultura/iniciativa-cesi-pomahaji-porada-romskou-zabavu.zahraji-bengas-a-editbend.vytezek-pujde-na-pomoc-detem-do-uprchlickych-taboru>

⁴³ <http://www.romea.cz/cz/kultura/gadzove-jdou-do-nebe-nova-divadelni-inscenace-stavi-humor-proti-predsudkum>

⁴⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-slavnostni-predstaveni-budouci-podoby-pamatniku-v-letech-u-pisku>

⁴⁵ <http://www.romea.cz/cz/kultura/video-mlady-romsky-tym-miri-fajta-natocil-za-48-hodin-kratky-film-julie-a-zvitezil-v-soutezi-48-hour-film-project-brno.bude>

13. května na portálu www.holocaust přibyla databáze romských obětí holocaustu. Objevily se tam informace o těch, kteří zahynuli v protektorátním „cikánském táboře“ Lety u Písku mezi roky 1942 a 1943. Databázi vytváří organizace Institut Terežinské Iniciativy.⁴⁶

Veřejnost

Zatímco na začátku epidemie koronaviru nosili lidé ústenky neboli obličejové roušky, které prokazatelně pomáhají při boji s nákazou, vcelku dobrovolně,⁴⁷ na konci první vlny epidemie se začaly objevovat útoky na lidi, kteří ústenky nesundali ani po skončení platnosti vládních nařízení příkazujících jejich nošení na veřejnosti. Boj proti rouškám byl občas až absurdní, zejména když některé veřejně aktivní osoby spojovaly roušky s islamizací, jak dokládají třeba verše z písně Sundej si roušku a pusu mi dej od Jiřího Koběorského: „Jsme český stát, proč si mám na islám hrát?“⁴⁸ Úvahy o rouškách jako symbolu zotročení lidí a usnadnění cesty islámu se objevovaly i na některých blozích a sociálních sítích.⁴⁹

Ze zprávy Amnesty International vyplývá, že Romové a další menšiny se častěji stávají v době koronavirové epidemie terčem násilí, diskriminujících osobních kontrol, karanténních opatření nebo pokut.⁵⁰

Obyvatelé jednoho ostravského sídliště odmítají výstavbu chráněného bydlení pro lidi s autismem. Někteří z nich otevřeně přiznávají, že autisty ve svém okolí nechťejí. Další argumentují požadavkem, aby na místě, kde by mělo bydlení stát, zůstala zeleň. Právě toto místo je ale podle územního plánu určeno pro další výstavbu.⁵¹

Jako rasisté se v době rezonující protirasistické kampaně projeví někteří fanoušci Sparty. Při zápase s Viktorií Plzeň rasisticky uráželi hostujícího hráče Joela Ngandu Kayambu.⁵² Fanoušci Sparty ze skupiny Letenští si na zápas přinesli i transparent White Lives Matter, který poté těmito

⁴⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/holocaust.cz-databaze-obeti-na-ma-nove-udaje-o-obetech-romskeho-holocaustu-na-nasem-uzemi-behem-druhe-svetove-valky>

⁴⁷ <https://www.novinky.cz/koronavirus/clanek/noseni-rousek-pomaha-proti-koronaviru-vic-nez-jina-opatreni-naznacuje-studie-40327446>

⁴⁸

https://www.youtube.com/watch?v=8LSASiOvGls&feature=youtu.be&fbclid=IwAR2_3GtH9gOvqajYr_6zGbbsThp3T4Vmr486Dlp_kEQvwBDuuQLC3CI0BkU

⁴⁹ <http://blog.aktualne.cz/blogy/david-zahumensky.php?itemid=36854>

⁵⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/amnesty-international-romove-a-dalsi-mensiny-jsou-casteji-postizeny-represivnimi-omezenimi-kvuli-koronaviru>

⁵¹ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3124565-bydleni-pro-lidi-s-autismem-mezi-skolou-a-skolkou-mistni-v-ostrave-jsou-proti>

⁵² <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fanousci-sparty-rasisticky-urazeli-hrace-plzne-costa-se-za-ne-omlouval-klub-ceka-trest-109881>

slovy obhajovali na sociálních sítích: „Vadí nám, že se přehlíží zločiny a zřůdnosti, které se v Evropě páchají na původních obyvatelích a daleko víc se řeší záležitosti vzdálené tisíce mil daleko.“⁵³ Problémy kvůli svým rasistickým fanouškům měla i Sigma Olomouc, se kterou zahájila řízení Disciplinární komise Ligové fotbalové asociace. Když při červnovém zápase procházel Jean-David Beauguel z Plzně pod kotlem, ozývaly se od fanoušků soupeřícího týmu zvuky imitující opici.⁵⁴

71 % Čechů pociťuje nesympatie k Romům a 69 % Čechů nemá rádo Araby. Vyplývá to z průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění. Naopak sympatie vyjadřují Češi k Slovákům, Polákům a Maďarům.⁵⁵ Nesympatie začínají Češi pociťovat k Číňanům, vyjádřilo je 39 % lidí. Data pochází z období těsně před propuknutím epidemie koronaviru v Česku.⁵⁶

Muslimka, která se soudila s pražskou střední zdravotní školou, protože jí v roce 2013 nedovolila nosit šátek při vyučování, vzala svou žalobu zpět. Rozhodla se tak i přesto, že vloni uspěla u Nejvyššího soudu. Důvodem zpětvzetí žaloby byly podle advokátky dívky nenávistné útoky, které musela snášet a obava z dalšího možného pronásledování. Ředitelku školy, která proti dívce stála, podpořili v minulosti poslanci ODS, současný ombudsman Křeček nebo prezident Zeman, který ji dokonce udělil státní vyznamenání za „boj s netolerantní ideologií“.⁵⁷

Zástupkyně ombudsmana Monika Šimůnková u příležitosti Mezinárodního dne Romů upozornila na nerovné postavení Romů ve společnosti a segregaci romských dětí ve školách.⁵⁸ Křeček nechal tento významný den zcela bez povšimnutí.

V Chodově, Chomutově, Budišově, Písku, Bruntále, Náchodě a Rokycanech začaly působit romské lídryně v rámci projektu Bidaripen. Skupina romských žen vzešla z ženské skupiny Manushe (organizace Slovo 21) a chtějí ve spolupráci s místními spolky a institucemi participovat na rozhodování o věcech, které se jich týkají.⁵⁹

⁵³ <https://www.facebook.com/letensti/posts/973340366470218>

⁵⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/rasismus-fotbalovych-chuliganu-z-olomouce-vuci-plzenskemu-hraci-beauguelovi-bude-resit-disciplinarka>

⁵⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/dle-vyzkumu-vice-jak-polovina-cechu-pocituje-nesympatie-k-romum>

⁵⁶ https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5199/f9/ov200429.pdf

⁵⁷ <https://denikn.cz/350259/satkova-kauza-konci-studentka-vzala-zpet-zalobu-ackoliv-vyhrala-u-nejvyssiho-soudu/>

⁵⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zastupkyne-ombudsmana-monika-simunkova-k-mezinarodnimu-dni-romu-segregovane-skoly-jsou-ostudou-nasi-zeme-nerovne-postaveni>

⁵⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/badaripen-romky-chteji-ostatnim-romum-dodavat-sebeduveru-ze-spolecne-mohou-veci-kolem-sebe-menit-k-lepsimu>

I v Česku proběhlo několik akcí na podporu celosvětové antirasistické kampaně Black Lives Matter. Asi tři sta lidí demonstrovalo v polovině srpna na pražském Klárově a před americkou ambasádou. Demonstranti si vyslechli projevy a minutou ticha uctili oběti rasismu.⁶⁰ Na podstavci sochy Winstona Churchilla na pražském Žižkově se objevil nápis „Byl rasista. Black Lives Matter“. Z prohlášení autorek vyplývá, že se chtěli svým činem k protestům připojit a upozornit na hladomor v Bengálsku, použití chemických zbraní proti demonstrujícím v Iráku, střílení do stávkujících horníků ve Walesu v roce 1910 nebo britské detenční tábory v Keni.⁶¹

Romská spisovatelka, pěstounka a pedagogická asistentka Olga Fečová byla navržena na státní vyznamenání. Za celoživotní péči a vedení dětí z ulice její ocenění navrhla vedoucí Katedry obecné antropologie FHS UK Zuzana Jurková.⁶²

⁶⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/fotogalerie-lide-v-praze-protostovali-proti-rasismu-a-policejnimu-nasili>

⁶¹ <https://a2larm.cz/2020/06/autorky-napisu-na-sose-winstona-churchilla-chtely-jsme-upozornit-na-jeho-zlociny/>

⁶² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romska-muzikantka-olga-fecova-byla-navrzena-na-statni-vyznamenani>

Poznámky k metodologickým charakteristikám této zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.